

**SECCIÓ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA
IES LLUÍS SIMARRO
LLOSA DE RANES**

PROGRAMACIÓ CURS 2025-2026

DEPARTAMENT D'HUMANITATS

VALORS ÈTICS – FILOSOFIA - FOPP

UNIÓ EUROPEA

Fons Social Europeu

L'FSE inverteix en el teu futur

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ: JUSTIFICACIÓ I CONTEXTUALITZACIÓ.

1.1.-Justificació

1.2.-Contextualització

1.2.1.-Llibres de text utilitzats i materials bàsics

1.2.2.-Pla general d'actuació

2. OBJECTIUS GENERALS DE L'ÀREA DE HUMANITATS

3. COMPETÈNCIES

4. CONTINGUTS

5. CRITERIS D'AVUACIÓ

6. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS.

10. UNITATS DIDÀCTIQUES :

- Organització de les Unitats didàctiques
- Distribució temporal de les unitats didàctiques

11. Elements transversals

12. Activitats complementàries

13. Avaluació de la pràctica docent

1. INTRODUCCIÓ: JUSTIFICACIÓ I CONTEXTUALITZACIÓ.

1.1. JUSTIFICACIÓ

La present **programació del curs 2024-2025** ha estat adaptada a les demandes del Decret 107/2022 de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria.

Derogant els Decrets:

Reial Decret 1105/2014 del 26 de desembre

Reial Decret 984/2021 del 16 de novembre

Adaptant el Sistema Educatiu als reptes i desafiaments del s. XXI d'acord amb els objectius fixats per la Unió Europea i per la UNESCO per a la dècada 2020-2030.

1.2 CONTEXTUALITZACIÓ.

En l'actualitat, el nostre institut atén quasi exclusivament a la població d'alumnes de ESO de una població total de **4500** habitants de **La Llosa de Ranes**, a la comarca de La Costera.

Els nostres alumnes provenen del **C.E.I.P. Crist del Miracle** únic col·legi del poble, lindant al nostre institut, que disposa de 18 unitats (6 de segon cicle d'infantil i 12 de primària) d'ensenyament en valencià. La Llosa conta a més a més, amb una **Biblioteca pública**.

1.2.1. LLIBRES DE TEXT UTILITZATS / MATERIAL BÀSIC

Nivell	Títol	Idioma	Editorial
4rt ESO	FOPP	Valencià	MCGRAW HILL
4rt ESO	VALORS ÈTICS	Valencià	VICENS VIVES
4rt ESO	FILOSOFIA	Valencià	VICENS VIVES

1.2.2 PLA GENERAL D'ACTUACIÓ

En les **reunions periòdiques** de departament, i encara més, en els freqüents contactes que nosaltres establim informalment al llarg de tot el curs, anirem controlant el progrés que va experimentant l'alumnat, i també, les possibles solucions o noves iniciatives que va apareixent en el temps.

Tot i això, intentarem **homogeneïtzar els continguts** i el ritme d'avanç de la programació, per a evitar, pot ser, greus diferències respecte al tractament de la matèria dels distints grups i cursos. Tindrà la nostra atenció preferent, el **aconseguir de l'alumnat:**

Expressió oral i escrita correcta.

Carència de faltes d'ortografia.

Presentació acurada i llegible dels treballs, exercicis i exàmens.

Iniciació a la investigació.

Exposició dels treballs realitzats per l'alumnat davant la resta de companys i companyes de classe, especialment als alumnes de 4t d'ESO.

Utilitzarem els següents **procediments** sempre que considerem adient:

Projeccions de tot tipus de materials relacionats amb la programació de cada assignatura.

Pel·lícules o documentals, comentats dins del context del temari.

Comentari i interpretació de mapes: topogràfics, temàtics, generals, històrics.

Comentari de textos històrics.

Comentari i interpretació d'imatges

Qualsevol altra estratègia educativa que es supose positiva per al desenvolupament de l'alumnat.

2. OBJECTIUS GENERALS DE L'ÀREA DE HUMANITATS

- **Assolir les competències clau establides en el Decret de currículum**
Desenvolupar les competències lingüística, cultural, social i ciutadana que marca la normativa valenciana, aprofitant la llengua valenciana i el respecte a la diversitat cultural.
- **Comprendre i interpretar el passat per entendre el present Valencia, espanyol, europeu i mundial**

Estudiar els processos històrics, geogràfics, socials i culturals que han configurat la Comunitat Valenciana, Espanya i Europa, per veure continuïtats i ruptures amb l'actualitat.

- **Fomentar la identitat cultural i el patrimoni local junt amb la consciència universal**
- Valorar el patrimoni històric, artístic i cultural valencià, així com reconèixer les aportacions culturals universals, promovent l'ús i respecte del patrimoni material i immaterial.
- **Promoure el pensament crític, analític i la capacitat de reflexió ètica**
Treballar amb fonts primàries i secundàries, analitzar diferents perspectives, identificar causes i conseqüències, debatre problemes

socials, culturals, polítics, econòmics, i plantejar dilemes ètics per raonar les pròpies posicions.

- **Millorar les habilitats de comunicació oral i escrita, així com les multimodals**

Que l'alumnat siga capaç de llegir, expressar-se, escriure i exposar idees en comptes formals i informals, en llengua valenciana i castellana, respectant normes lingüístiques i expressant-se amb correcció, precisió i originalitat.

- **Integrar l'aprenentatge interdisciplinari i l'ús de les noves tecnologies**

Que l'alumnat utilitze dispositius digitals, fonts digitals i materials diversos per a investigar, representar i comunicar, així com aplicar coneixements de diferents àrees per comprendre temes complexos.

- **Fomentar la ciutadania activa i els valors democràtics**

Impulsar la participació, el respecte als drets humans, la tolerància, la igualtat entre persones, la solidaritat i la responsabilitat ambiental, incloent compromisos amb la sostenibilitat i amb el bé comú.

- **Desenvolupar autonomia en l'aprenentatge i capacitat per al treball personal i col·laboratiu**

Educar a l'alumnat per planificar, organitzar el seu temps, fer tasques individuals i en equip, usar estratègies d'autoavaluació, mantenir constància i motivació, i adaptar-se a diferents metodologies.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES. RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ELS OBJECTIUS DE L'ÀREA

El caràcter integrador de les matèries de fopp, filosofia i valors ètics, fa que el seu aprenentatge contribueixi a l'adquisició de diverses competències bàsiques:

- **La competència social i ciutadana** està estretament vinculada al propi objecte d'estudi. Pot dir-se que tot el currículum contribueix a l'adquisició d'esta competència, ja que la comprensió de la realitat social, actual i històrica, és el propi objecte d'aprenentatge, però ho farà realment des de la perspectiva que el coneixement sobre l'evolució i organització de les societats, dels seus èxits i dels seus problemes, ha de poder utilitzar-se per l'alumnat per a desear-se'n socialment. Contribueix òbviament a entendre els trets de les societats actuals, la seua pluralitat, els elements i interessos comuns de la societat en què es viu, i participa així a crear sentiments comuns que afavoreixen la convivència.
- També ajuda a **l'adquisició d'habilitats socials**. D'una banda, la comprensió de les accions humanes del passat o del present, exigeix que estes siguen vistes per l'alumnat des de la perspectiva dels propis agents del seu temps amb el que s'afavoreix el desenrotllament de la capacitat de posar-se en el lloc de l'altre, és a dir, l'empatia. D'altra banda, es contribueix a esta competència quan esta comprensió possibilita la valoració i l'exercici del diàleg com a via necessària per a solucionar els problemes o el respecte cap a les persones amb opinions distintes. A més, es preveu l'exercici d'eixos valors per mitjà del treball en col·laboració o els debats en què s'expressen les pròpies idees i s'escolte amb respecte les dels altres. L'acostament a diferents realitats socials, actuals o històriques, o la valoració de les aportacions de diferents cultures ajuda, encara que siga més indirectament, a desenrotllar les habilitats de tipus social.
- En l'adquisició de la **competència coneixement** i la interacció amb el món físic la contribució és, així mateix, rellevant. Esta competència inclou, entre altres aspectes, la percepció i el coneixement de l'espai físic en què s'exerceix l'activitat humana, tant en grans àmbits com en l'entorn immediat, així com la interacció que es produeix entre ambdós. Estes constitueixen un dels principals eixos de treball de la geografia: comprendre l'espai dels fets socials i la pròpia vida de l'alumna o alumne, és a dir, la dimensió espacial. Es contribueix a la competència en la mesura que s'assegure que esta dimensió impregna l'aprenentatge dels continguts geogràfics. Per a això, adquireixen protagonisme els procediments d'orientació, localització, observació i interpretació dels espais i paisatges, reals o representats.
- Una altra aportació, no menys significativa, es possibilita des del coneixement de la interacció ser humà-medi i l'organització del territori resultant. La matèria ofereix espais per a analitzar l'acció del ser humà en la utilització de l'espai i dels seus recursos, no sols els problemes que a vegades genera, sinó també aquelles accions que, des d'un ús responsable, busquen assegurar la protecció i l'atenció del medi ambient.

- La contribució a la **competència expressió cultural i artística** es relaciona principalment amb el seu vessant de conèixer i valorar les manifestacions del fet artístic. Esta competència es facilitarà si es contempla una selecció d'obres d'art rellevants, bé siga pel seu significat en la caracterització d'estils o artistes o per formar part del patrimoni cultural, i si al mateix temps, es dota l'alumnat de destreses per a observar i comprendre aquells elements tècnics imprescindibles per a la seua anàlisi. Des d'ací s'afavoreix l'apreciació de les obres d'art, s'adquireixen habilitats perceptives i de sensibilització, es desenrotlla la capacitat d'emocionar-se amb elles, a més d'ajudar-se també a valorar el patrimoni cultural, a respectar-lo i a interessar-se per la seua conservació.
- Es contribueix a la **competència en el tractament de la informació i competència digital** per la importància per a comprendre els fenòmens socials i històrics de comptar amb destreses relatives a l'obtenció i la comprensió d'informació, element imprescindible d'una bona part dels aprenentatges de la matèria. S'aporta, de manera particular, en la recerca, obtenció i tractament d'informació procedent de l'observació directa i indirecta de la realitat, així com de fonts escrites, gràfiques, audiovisuals, tant en suport de paper com digital. Establir criteris de selecció de la informació proporcionada per diverses fonts des de l'objectivitat i pertinència, distingir entre els aspectes rellevants i els que no ho són, relacionar i comparar fonts o integrar i analitzar la informació de forma crítica són algunes de les aportacions fonamentals a l'adquisició d'esta competència.
- D'altra banda, el llenguatge no verbal utilitzat en nombroses ocasions per a comprendre la realitat contribueix al coneixement i la interpretació de llenguatges icònics, simbòlics i de representació. És el cas del llenguatge cartogràfic i de la imatge.
- El pes de la informació en esta matèria singularitza les relacions entre esta competència i la **competència en comunicació lingüística**, més enllà d'utilitzar el llenguatge com a vehicle de comunicació en el procés d'ensenyança-aprenentatge. A més, es faciliten les habilitats d'ús de diferents variants del discurs, concretament, la descripció, la narració, la dissertació i l'argumentació i es col·labora a adquirir vocabulari específic que hauria de formar part del llenguatge habitual de l'alumnat o formar amb clar valor funcional en la matèria.
- Es contribueix també, en certa manera, a adquirir la **competència matemàtica**. El coneixement dels aspectes quantitatius i espacials de la realitat ho permet en la mesura que la matèria incorpora operacions senzilles, magnituds, percentatges i proporcions, nocions d'estadística bàsica, ús d'escala numèriques i gràfiques, sistemes de referència o reconeixement de formes geomètriques, així com criteris de mesurament, codificació numèrica d'informacions i la seua representació gràfica. La utilització de totes estes ferramentes en la descripció i anàlisi de la realitat social amplien el conjunt de situacions en què les alumnes i els alumnes

perceben la seua aplicabilitat i, amb això, fan més funcionals els aprenentatges associats a la competència matemàtica.

- **La competència per a aprendre a aprendre** suposa comptar amb ferramentes que faciliten l'aprenentatge, però també amb una visió estratègica dels problemes i saber preveure i adaptar-se positivament als canvis que es produeixen. A tot això contribueixen, des de les seues possibilitats per a aplicar raonaments de distint tipus, el fet de buscar explicacions multi-causals i predir efectes dels fenòmens socials es proporcionen coneixements de les fonts d'informació i de la seua utilització per mitjà de la recollida i classificació de la informació obtinguda per diversos mitjans i sempre que se'n faci una anàlisi. També es contribueix a la competència quan s'afavoreix el desenrotllament d'estratègies per a pensar, per a organitzar, memoritzar i recuperar informació, com ara resums, esquemes o mapes conceptuals.
- Perquè esta matèria contribueix a l'autonomia i iniciativa personal és necessari afavorir iniciatives de planificació i execució, així com processos de presa de decisions, presents més clarament en debats i treballs individuals o en grup ja que impliquen idear, analitzar, planificar, actuar, revisar allò que s'ha fet, comparar els objectius previstos amb els aconseguits i extraure conclusions.

4. CONTINGUTS

De **FOPP** :

- L'ésser humà.
- La identitat personal
- Nosaltres i els altres
- Creativitat i lleure saludable
- El ciutadà i l'administració
- L'itinerari formatiu
- El món del treball
- La recerca de feina

De **VALORS** :

☐ **Educació en valors ètics i socials**

- Reflexió sobre els valors humans i ètics.
- Llibertat, responsabilitat, respecte i solidaritat.
- La convivència i el respecte als drets humans.
- La igualtat de gènere i la no discriminació.

☐ **El compromís amb la societat**

- La importància de la participació en la comunitat.
- La ciutadania responsable i activa.
- La convivència intercultural i la diversitat.
- Els drets i deures en una societat democràtica.

☐ **El respecte pel medi ambient**

- La sostenibilitat i la protecció del medi ambient.
- El consum responsable.
- La crisi ecològica i les seves causes.
- Alternatives per a un desenvolupament sostenible.

☐ **La resolució de conflictes**

- Tècniques de mediació i resolució pacífica de conflictes.
- La gestió de l'agressivitat i les emocions.
- Importància de l'empatia i la comunicació assertiva.

☐ **Valors en la societat contemporània**

- Reflexió sobre els valors actuals de la societat.
- El consumisme i els seus efectes.
- L'ètica en la tecnologia, les xarxes socials i la comunicació digital.
- El consum de mitjans de comunicació i la influència sobre els valors socials.

☐ **El pensament crític i la reflexió ètica**

- Desenvolupament del pensament crític.
- La formació d'opinions i valors propis a partir de la reflexió.
- Anàlisi de dilemes ètics i socials.

De **FILOSOFIA** :

☐ **Introducció a la filosofia**

- Què és la filosofia?
- El mètode filosòfic: raó, reflexió i argumentació.
- Les grans preguntes filosòfiques: què és l'ésser humà? Què és la veritat? Què és la moralitat?

☐ **Filosofia grega: els orígens de la filosofia**

- Els presocràtics: conceptes fonamentals com l' arcai (principi originari de totes les coses).
- Sócrates: la recerca de la veritat a través del diàleg.
- Plató: les idees com a realitat veritable, la teoria de les idees.
- Aristòtil: la seva concepció de l'ètica, la política i la metafísica.

☐ **Filosofia medieval**

- El pensament religiós medieval: la filosofia cristiana.
- Sant Agustí i Sant Tomàs d'Aquino: la compatibilitat entre fe i raó.
- La influència de la filosofia islàmica i jueva en l'Europa medieval.

☐ **Renaixement i il·lustració**

- El racionalisme i l'empirisme: Descartes i Locke.
- La revolució científica i les seves implicacions filosòfiques.
- La Il·lustració: Kant, Rousseau i la recerca de la llibertat i la igualtat.

☐ **Filosofia moderna i contemporània**

- Idealismes alemanys: Hegel, Kant i Fichte.
- El materialisme històric de Marx.
- El fenomenalisme, l'existencialisme i el pensament contemporani: Sartre, Nietzsche.

☐ **Ètica i filosofia política**

- Què és la moral? Teories ètiques clàssiques (utilitarisme, deontologia, ètica de la virtut).
- Què és la justícia? Models polítics: democràcia, autoritarisme, llibertat i igualtat.

☐ **Filosofia de la ciència**

- La relació entre filosofia i ciència.
- Com es construeixen els coneixements científics i quins són els seus límits.

☐ **Filosofia en el món actual**

- Problemes socials i ètics contemporanis (ètica de la bioètica, dret a l'autodeterminació, intel·ligència artificial, etc.).

- Filosofia i societat: la influència de la filosofia en la política, l'art i la cultura actuals.

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ

Formació i Orientació Professional (FOPP)

Objectiu: Proporcionar coneixements sobre el món laboral, drets i deures laborals, prevenció de riscos laborals i orientació professional.

Criteris generals d'avaluació:

1. Coneixement de la normativa laboral bàsica, contractes, nòmines i drets dels treballadors/es.
2. Identificació de riscos laborals i aplicació de mesures preventives.
3. Coneixement dels drets i deures laborals i sindicals.
4. Capacitat per planificar la cerca d'ocupació, redactar un currículum i afrontar una entrevista.
5. Aplicació de la igualtat i la no discriminació en l'àmbit laboral.
6. Participació activa i responsable a l'aula, incloent treball en equip i actitud professional.

Filosofia

Objectiu: Desenvolupar el pensament crític, l'anàlisi de conceptes i la reflexió sobre temes ètics, socials i epistemològics.

Criteris generals d'avaluació:

1. Comprensió i anàlisi de textos filosòfics.
2. Coneixement dels principals filòsofs i corrents del pensament.
3. Capacitat per expressar i argumentar idees pròpies de forma coherent.
4. Ús correcte del vocabulari filosòfic.
5. Participació en debats i actitud crítica.
6. Aplicació de la filosofia a problemes actuals.

Valors Ètics

Objectiu: Promoure el desenvolupament moral, el respecte, la convivència i la responsabilitat social.

Criteris generals d'avaluació:

1. Reflexió sobre dilemes ètics i valors humans.
2. Coneixement de drets humans i valors democràtics.
3. Participació en activitats que promoguen el respecte, la tolerància i la solidaritat.
4. Expressió d'opinions pròpies amb respecte.
5. Aplicació dels valors ètics a situacions quotidianes.
6. Treball cooperatiu i actitud respectuosa a l'aula.

6. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

Les proves d'avaluació són reptes o situacions en les que es demana a un subjecte (alumne/a, en educació) que realitze una acció o sèrie d'accions amb l'objecte d'avaluar les seues capacitats, destreses, conceptes, habilitats, etc.

Tots els elements que formen part d'una prova han d'estar alineats:

Adequació de la prova a les característiques de l'alumnat, procediments, criteris, models d'ensenyament...

- Proves de llapis i paper (preguntes, dibuixos, gràfics, assajos, exercicis...)
- Proves orals (preguntes, exposicions, debats...)
- Productes o tasques (maquetes, escultures, cartell, portafolis...)

Ferramentes (aparells) que permeten establir una valoració sobre el grau de consecució dels aprenentatges (qualitativa – quantitativa).

- Prova objectiva
- Rúbriques
- Llistes de “cotejo” ”.(comparació, confrontació)
- Escales d'observació
- Qüestionaris
- Protocols d'entrevista
- Proves objectives, les proves objectives (estandarditzades o no) constitueixen un instrument a partir del qual s'obté una puntuació que valora el grau de consecució dels aprenentatges, conformatos per preguntes vinculades a processos cognitius i contingut, i en general al domini cognitiu.

- Escala de competències, amb la seua gran varietat , que generalment és escrita i està conformada també per preguntes o reactius per l'alumne en funció de com s'autopercebeix. Són apropiats per a mesurar competències.
- Qüestionaris. Els qüestionaris estan conformats per preguntes (que es presenten en forma oral o escrita). Generalment versen sobre algun tema del domini cognitiu, però més que recollir aspectes sobre rendiment s'utilitzen per a contrastar estats d'opinió.
- Llistes de "cotejo".(comparació, confrontació)
- Escales d'observació.
- Rúbriques o escales de valoració. Solen classificar-se en holístiques o analítiques,
- Elaborar individualment o en grup treballs i exposicions orals sobre temes de la matèria.

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ

Es realitzaran **treballs** per part de l'alumnat que de vegades s'exposaran a classe. Es valorarà la presentació, el seu contingut i l'exposició.

S'avaluarà també els comentaris a classe, les preguntes, en conjunt **l'observació directa a l'aula**.

La qualificació final vindrà donada per l'evolució de l'alumne/alumna durant el curs, i serà condició imprescindible per a poder ser avaluats positivament, l'elaboració de treballs i exercicis.

La nota final serà el resultat de la mitjana aritmètica de les tres avaluacions, superant com a mínim un 5 de mitjana, i amb tots els treballs i activitats del curs realitzats i entregats.

Encara que durant el curs no hi hauran recuperacions, excepcionalment si la professora ho considera oportú podrà fer alguna **recuperació** davant d'alguna situació especial.

Els **percentatges** per obtindre la nota de cada avaluació seran:

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ:

HUMANIDADES; VALORS, FILOSOFIA I FOPP	
QUART	
OBSERVACIÓ DIRECTA A L'AULA	20%
DESTRESES	30%
SABERS BÀSICS	50%

FOPP	
OBSERVACIÓ DIRECTA A L'AULA	20%
DESTRESES	30%
SABERS BÀSICS	50%

RECUPERACIÓ DE L'ALUMNAT AMB L'ASSIGNATURA AVALUADA NEGATIVAMENT (PENDENT) EN EL CURS ANTERIOR.-

Respecte als **alumnes avaluats negativament el curs anterior, promocionaran** aquells que havent presentat unes **activitats** que la professora corresponent indicarà en la primera i segona avaluació del curs en que està inscrit, que l'alumne/a entregará en la data prevista , tot complet i ben fet.

Unes tasques per a meitat de gener i unes altres per a meitat d'abril.

8.METODOLOGIA.ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

8.1. Metodologia general i específica

El docent haurà de buscar situacions pròximes als alumnes perquè aquests puguin aplicar, en diferents contextos, els continguts dels quatre sabers que conformen cadascuna de les competències (saber, saber fer, saber ser i saber estar). Així mateix, crearà contextos i situacions que representen reptes per als alumnes, que els conviden a qüestionar-se els seus sabers actuals, que els obliguen a ampliar la perspectiva i a contrastar les seues opinions amb les dels seus companys, a justificar i a interpretar amb rigor, etc.

Per a treballar les competències bàsiques relacionades amb el domini emocional i les habilitats socials tindran un especial protagonisme les activitats de planificació i d'execució de tasques en grup que afavorisquen el diàleg, l'escolta, la cooperació i la confrontació d'opinions.

La forma d'avaluar el nivell de competència assolit serà a través de l'aplicació dels coneixements i les habilitats treballades. Ara bé, les competències suposen un domini complet de l'activitat en qüestió; no són només habilitats, malgrat que aquestes sempre estiguen presents. Per tant, a més a més de les habilitats, també es tindran en compte l'observació directa a l'aula i els elements cognitius.

El repte de l'avaluació rau en l'obligació d'obtindre uns resultats concrets, perquè les administracions educatives realitzaran una avaluació general de diagnòstic la finalitat de la qual serà comprovar el grau d'adquisició de les competències bàsiques en cada nivell educatiu

8.2. Recursos didàctics i organitzatius

Per a cada tema, els Recursos Didàctics disponibles són els següents:

1. Llibre de l'Alumne i de l'Alumna

2. *Quaderns d'Activitats*

Els Quaderns d'Activitats serveixen per a reforçar.

Aprofitarem tot el material bibliogràfic del Departament i de la biblioteca del centre: diccionaris, llibres de consulta, llibres de lectura per a joves, fragments de texts, vídeos, etc.

Sovint es proporcionarà als alumnes material complementari, ja sigui en fotocopies o per mitjans telemàtics

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A L'INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS.

Nivell III

- ADREÇAT A: Alumnat que requerix mesures diferenciades.
 - PLANIFICACIÓ DESENVOLUPAMENT I AVALUACIÓ: de mesures específiques referides al currículum ordinari.
 - SUPORTS: Ordinaris addicionals
 - ASSESSORAMENT: Servei d'orientació i professorat especialitzat de suport.
- COL·LABORACIÓ: Professorat especialitzat de suport.
- RESPOSTA EDUCATIVA: Diferenciada, individualment o en grup.

- **PLANIFICACIÓ DESENVOLUPAMENT I AVALUACIÓ:** de les mesures educatives específiques. S'inclouen activitats de reforç o enriquiment.
- **MESURES TRANSITÒRIES:** Per malaltia, desprotecció, mesures judicials, etc.
- **CONCRECIÓ DOCUMENTAL:** PADIE, PAT I PAM
- **GRAU DE SUPORT 1:** Personal no especialitzat, si cal, per alguna àrea o en algun moment de la jornada escolar setmanal. Article 7 de l'Ordre 20/2019. Informe sociopsicopedagògic.
- **GRAU DE SUPORT 2:** Personal especialitzat en algunes àrees o en algun moment de la jornada escolar setmanal. Article 7 de l'Ordre 20/2019. Informe sociopsicopedagògic

NIVELL IV

ADREÇAT A: Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

- **PRECEPTIU:** Avaluació, informe sociopsicopedagògic i PAP
- **RESPOSTA PERSONALITZADA:** ACIS, adaptacions d'accés, materials singulars.
- **SUPORTS:** Especialitzats addicionals.
- **FLEXIBILITZACIÓ:** Repeticions extraordinàries, flexibilització de l'escolarització, pròrroques de permanència extraordinària.

TEMPORALITZACIÓ: Caràcter anual, es realitza a l'inici de curs, i s'avalua trimestralment.

10. PROGAMACIÓ.

10.1. FORMACIÓ I ORIENTACIÓ PERSONAL I PROFESSIONAL A 4T D'ESO A/B

1.SITUACIONS D'APRENTATGE

JUSTIFICACIÓ. CONTEXTUALITZACIÓ

Aquest curs s'imparteix a 4t d'ESO A amb 11 alumnes , 4 xics i 7 xiques.

2. OBJECTIUS GENERALS DE MATÈRIA

1. Identificar les qualitats personals, actituds, aspiracions i formació pròpies de les persones amb iniciativa emprenedora, descrivint l'activitat dels empresaris i empresàries i el seu paper en la generació de treball i benestar social.
2. Investigar amb mitjans telemàtics les diferents àrees d'activitat professional de l'entorn, els tipus d'empresa que les desenvolupen i els diferents llocs de treball en cadascuna d'elles raonant els requeriments per a l'exercici professional en cada un d'ells.
3. Dissenyar un projecte de carrera professional pròpia relacionant les possibilitats de l'entorn amb les qualitats i aspiracions personals valorant l'opció de l'autoocupació i la necessitat de formació al llarg de la vida.
4. Identificar les normes i institucions que intervenen en les relacions entre persones treballadores i persones empresàries relacionant-les amb el funcionament del mercat de treball.
5. Distingir els drets i obligacions que es deriven de les relacions laborals comprovant en contractes de treball i documents de negociació col·lectiva.
6. Descriure les bases del sistema de la Seguretat Social, així com les obligacions de persones treballadores i persones empresàries dins d'aquest, valorant la seva acció protectora davant les diferents contingències cobertes i descrivint les prestacions mitjançant cerques a les webs institucionals.
7. Identificar les situacions de risc laboral més habituals en els sectors d'activitat econòmica més rellevants en l'entorn indicant els mètodes de prevenció legalment establerts així com les tècniques de primers auxilis aplicables en cas d'accident o dany.
8. Determinar l'oportunitat d'un projecte d'empresa identificant les característiques i prenent part en l'activitat que aquesta desenvolupa.

9. Identificar les característiques internes i externes del projecte d'empresa així com els elements que constitueixen la xarxa d'aquesta: mercat, proveïdors, clients, sistemes de producció i / o comercialització, emmagatzematge, i altres.
10. Descriure la relació del projecte d'empresa amb el seu sector, la seva estructura organitzativa i les funcions de cada departament identificant els procediments de treball en el desenvolupament del procés productiu o comercial.
11. Fer servir com a usuari o usuària a nivell bàsic l'aplicació informàtica de control i seguiment de clients, proveïdors i altres, aplicant les tècniques bàsiques de comptabilitat, gestió financera i comercial i administració de personal per a l'organització de la informació del projecte d'empresa.
12. Transmetre informació entre les diferents àrees i als clients interns i externs del projecte d'empresa reconeixent i aplicant tècniques de comunicació i negociació i aplicant el tractament protocol·lari adequat per mitjans telemàtics i presencials.
13. Crear materials de difusió i publicitat dels productes i / o serveis del projecte d'empresa incloent un pla de comunicació a internet i en xarxes socials aplicant els principis del màrqueting.
14. Exercir tasques de producció i / o comercialització en el projecte d'empresa prenent decisions, treballant en equip i complint els terminis i objectius i proposant millores segons un pla de control prefixat.
15. Recopilar dades sobre els diferents suports a la creació d'empreses tant de l'entorn proper com del territorial, nacional o europeu seleccionant les possibilitats que s'ajustin al projecte d'empresa plantejat.
16. Distingir les diferents formes jurídiques de les empreses relacionant-lo amb les exigències de capital i responsabilitats que són apropiades per a cada tipus.
17. Enumerar les administracions públiques que tenen relació amb la posada en marxa d'empreses recopilant per via telemàtica els principals documents que es deriven de la posada en funcionament.
18. Valorar les tasques de suport, registre, control i fiscalització que realitzen les autoritats en el procés de creació d'empreses descrivint els tràmits que s'han de realitzar.
19. Determinar les inversions necessàries per a la posada en marxa d'una empresa distingint les principals partides relacionades en un balanç de situació.
20. Caracteritzar de forma bàsica les possibilitats de finançament del dia a dia de les empreses diferenciant el finançament externa i interna, a curt i a llarg termini així com el cost de cadascuna i les implicacions en la marxa de l'empresa.

21. Presentar un estudi de viabilitat econòmicofinancera a mig termini del projecte d'empresa aplicant condicions reals de productes financers analitzats i previsions de vendes segons un estudi de l'entorn mitjançant una aplicació informàtica tipus full de càlcul manejant ràtios financers bàsics.
22. Analitzar els productes financers més adequats d'entre les entitats financeres de l'entorn per a cada tipus d'empresa valorant el cost i el risc de cada un d'ells i seleccionant els més adequat per al projecte d'empresa.
23. Identificar les obligacions fiscals de les empreses segons l'activitat assenyalar el funcionament bàsic d'IAE, IVA, IRPF i IS indicant les principals diferències entre ells i valorant l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

En la descripció del model competencial s'inclou el marc de descriptors competencials, en el qual apareixen els continguts reconfigurats des d'un enfocament d'aplicació que facilita l'entrenament de les competències; recordem que aquestes no s'estudien, ni s'ensenyen: s'entrenen. Per a això, és necessària la generació de tasques d'aprenentatge que permeten a l'alumnat l'aplicació del coneixement mitjançant metodologies d'aula actives.

Abordar cada competència de manera global en cada unitat didàctica és impossible; a causa d'això, cada una d'aquestes es divideix en **indicadors de seguiment** (entre dos i cinc per competència), grans pilars que permeten descriure-la d'una manera més precisa; ja que el caràcter d'aquests és encara molt general, l'ajustament del nivell de concreció exigeix que els esmentats indicadors es divideixen, al seu torn, en el que es denominen **descriptors de la competència**, que seran els que «descriguin» el grau competencial de l'alumnat. Per cada indicador de seguiment trobarem entre dos i quatre descriptors, amb els verbs en infinitiu.

En cada unitat didàctica cada un d'aquests descriptors es concreta en **acompliments competencials**, redactats en tercera persona del singular del present d'indicatiu. L'acompliment és l'aspecte específic de la competència que es pot entrenar i avaluar de manera explícita; és, per tant, concret i objectivable. Per al seu desenvolupament, partim d'un marc de descriptors competencials definit per al projecte i aplicable a totes les assignatures i cursos de l'etapa.

Respectant el tractament específic en algunes àrees, els **elements transversals**, tals com la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les tecnologies de la informació i la comunicació, l'emprenedoria i l'educació cívica i constitucional, es treballaran des de totes les

àrees, possibilitant i fomentant que el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat sigui el més complet possible.

D'altra banda, el desenvolupament i l'aprenentatge dels **valors**, presents en totes les àrees, ajudaran que el nostre alumnat aprengui a espavilar-se en una societat ben consolidada en la que tots puguem viure, i en la construcció de la qual col·laboren.

La diversitat d'alumnes amb els seus estils d'aprenentatge diferents, ens ha de conduir a treballar des de les **diferents potencialitats** de cada un d'ells, basant-nos sempre en les seues fortaleces que tenen per a poder donar resposta a les seues necessitats.

A l'àrea de Formació i orientació personal i professional

A l'àrea de Formació i orientació personal i professional incidirem en l'entrenament de totes les competències de manera sistemàtica, posant l'accent en els descriptors més afins a l'àrea.

1. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

Des de l'àrea es contribueix al desenvolupament d'aquesta competència aplicant el raonament lògic i l'adquisició de diferents elements per al bon acompliment de l'alumnat en la mateixa, amb accions com la planificació de despeses i ingressos, el càlcul de beneficis o pèrdues, l'elaboració d'un pla de negoci i l'anàlisi de la viabilitat, la confecció d'un pla de comercialització ... i tot això a través de l'observació de l'entorn, la seva anàlisi i la realització de diversos plantejaments per a un desenvolupament sostenible.

Els descriptors que treballarem fonamentalment seran:

- Comprometre amb l'ús responsable dels recursos naturals per promoure un desenvolupament sostenible.
- Fer servir els coneixements sobre ciència i tecnologia per solucionar problemes, comprendre el que passa al nostre voltant i respondre a preguntes.
- Conèixer i utilitzar els elements matemàtics bàsics: operacions, magnituds, percentatges, proporcions, formes geomètriques, criteris de mesurament i codificació numèrica, etc.
- Aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana.
- Organitzar la informació utilitzant procediments matemàtics.
- Resoldre problemes seleccionant les dades i les estratègies apropiades.

2. Comunicació lingüística

Important per al desenvolupament d'aquesta competència és l'adquisició de destreses bàsiques com la lectura, la conversa i l'escriptura, per dur a terme diferents tasques, plantejades des de l'àrea de participació, en situacions de

comunicació de grup, expressió d'idees, elaboració de un pla de negoci, llistat de tasques per desenvolupar l'activitat del pla d'empresa, generació de diferents documents administratius necessaris, comprensió de diferents documents ... les actituds i els valors d'aquesta competència es veuran en diferents tasques, en les que es fomentarà el respecte a les opinions dels altres i el desenvolupament de l'esperit crític.

Els descriptors que prioritzarem seran:

- Comprendre el sentit dels textos escrits i orals.
- Expressar-se oralment amb correcció, adequació i coherència.
- Respectar les normes de comunicació en qualsevol context: torn de paraula, escolta atenta a l'interlocutor ...
- Fer servir elements de comunicació no verbal o diferents registres en les diverses situacions comunicatives.

En cas de centres bilingües o plurilingües que imparteixin l'assignatura en una altra llengua:

- Mantenir converses en altres llengües sobre temes quotidians en diferents contextos.
- Utilitzar els coneixements sobre la llengua per buscar informació i llegir textos en qualsevol situació.

3. Competència digital

En l'actualitat, és necessari l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a diferents àmbits de les nostres vides, com a treball, oci, aprenentatge, participació en la societat, etc. És fonamental conèixer l'ús de diverses aplicacions informàtiques, l'accés a les fonts i el processament de la informació ... tot això es desenvoluparà en les diferents tasques proposades, tant individuals com grupals, en les que es requereixi consultar pàgines webs per obtenir informació o generar documents relacionats amb el pla d'empresa, així com tasques de caràcter administratiu, mitjançant la utilització de diferents programes de gestió, en la presentació-defensa de treballs a través de la utilització de diversos mitjans i formats digitals, i en la publicació del que vulguem transmetre. Per tot això, es plantejaran tasques en què es necessiti l'ús dels recursos tecnològics, desenvolupant una actitud activa, segura i crítica cap a aquests.

Per això, en aquesta àrea, treballarem els següents descriptors de la competència:

- Emprar diferents fonts per a la recerca d'informació.
- Elaborar i publicitar informació pròpia derivada d'informació obtinguda a través de mitjans tecnològics.
- Comprendre els missatges elaborats a codis diversos.
- Utilitzar els diferents canals de comunicació audiovisual per transmetre informacions diverses.
- Fer servir eines digitals per a la construcció de coneixement.

- Aplicar criteris ètics en l'ús de les tecnologies.

4. Consciència i expressions culturals

L'expressió cultural és fonamental per al desenvolupament d'aptituds creatives que puguem traslladar diversos contextos professionals. Des de l'àrea d'Iniciació a l'Activitat Emprenedora i Empresarial podem entrenar diferents aspectes, com l'apreciació de la importància de l'expressió creativa d'idees i experiències a través de diferents mitjans.

Pel que en aquesta àrea, treballarem els següents descriptors:

- Apreciar els valors culturals del patrimoni natural i de l'evolució del pensament científic.
- Apreciar la bellesa de les expressions artístiques i de les manifestacions de creativitat, i gust per l'estètica en l'àmbit quotidià.
- Elaborar treballs i presentacions amb sentit estètic.

5. Competències socials i cíviques

Aquesta competència necessita del coneixement i entrenament de diferents habilitats per elaborar idees, tenir en compte l'opinió dels altres, prendre decisions, resoldre conflictes, interactuar amb altres persones i grups respectant unes normes, interpretar fenòmens i problemes socials ... Els diferents aspectes a tractar des d'aquesta àrea, com l'empresa i la responsabilitat social, l'esperit emprenedor, la creativitat i la innovació, el paper de l'Estat i les administracions públiques en les empreses, el valor social dels diners, els intermediaris financers en la societat, l'anàlisi de els impostos respecte al benestar social, els drets i deures dels consumidors al món del negoci, etc., permetran a l'alumnat l'obtenció dels coneixements i les habilitats necessaris per al desenvolupament d'aquesta competència.

Per això entrenarem els següents descriptors:

- Mostra disponibilitat per a la participació activa en àmbits de participació establerts.
- Reconèixer riquesa en la diversitat d'opinions i idees.
- Concebre una escala de valors pròpia i actuar d'acord amb ella.
- Aprendre a comportar des del coneixement dels diferents valors.
- Desenvolupar la capacitat de diàleg amb els altres en situacions de convivència i treball, i per a la resolució de conflictes.
- Involucrar o promoure accions amb una finalitat social.

6. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

L'àrea d'Iniciació a l'Activitat Emprenedora i Empresarial se centra sobretot en el desenvolupament d'aquesta competència, la qual implica la capacitat de transformar

6. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

L'àrea d'Iniciació a l'Activitat Emprenedora i Empresarial se centra sobretot en el desenvolupament d'aquesta competència, la qual implica la capacitat de transformar les idees en actes. Des d'aquesta àrea, es desenvoluparan capacitats i habilitats en l'alumnat relacionades amb l'autonomia personal, el lideratge i la creativitat, i habilitats empresarials com la planificació, l'organització, la gestió i la presa de decisions, la participació, el lideratge i la delegació, el pensament crític, el sentit de la responsabilitat, el reconeixement de fortaleces i debilitats d'un mateix i d'un projecte, l'avaluació, l'assumpció de riscos, el pla de màrqueting, la gestió de recursos materials i humans, la generació d'idees creatives, el reconeixement d'oportunitats de negoci, el disseny d'un pla de negoci, l'anàlisi de viabilitat, etc.

Els descriptors que entrenem són:

- Optimitzar recursos personals recolzant-se en les fortaleces pròpies.
- Assumir les responsabilitats encomanades i donar compte d'elles.
- Gestionar el treball del grup, coordinant tasques i temps.
- Prioritzar la consecució d'objectius grupals sobre els interessos personals.
- Trobar possibilitats en l'entorn que altres no veuen.
- Mostrar iniciativa personal per iniciar o promoure accions noves.
- Actuar amb responsabilitat social i sentit ètic en el treball.

7. Aprendre a aprendre

La competència d'aprendre a aprendre és fonamental per a l'aprenentatge del dia a dia del nostre alumnat en els diferents contextos en què es trobi. Des d'aquesta àrea entrenem aspectes com la capacitat per iniciar, organitzar i persistir en el projecte empresarial, pel que exigeix que l'alumnat es motivi per dur a terme les diferents accions, reconegui les seves fortaleces i les aprofiti, conegui i controli els processos duts a terme, utilitzeu diferents estratègies per al coneixement dels aspectes relacionats amb l'autonomia personal, així com que conegui els mecanismes de creació d'empreses i les finances, i desenvolupi el seu pensament crític i creatiu per al descobriment de noves possibilitats. Tot això amb l'objectiu de millorar el nostre entorn i avaluar si s'assoleixen els objectius preestablerts.

Per al desenvolupament d'aquesta competència, entrenem els següents descriptors:

- Identificar potencialitats personals com a aprenent: estils d'aprenentatge, intel·ligències múltiples, funcions executives ...
- Aplicar estratègies per a la millora del pensament creatiu, crític, emocional, interdependent ...
- Desenvolupar estratègies que afavoreixin la comprensió rigorosa dels continguts.
- Prendre consciència dels processos d'aprenentatge.

- Seguir els passos establerts i prendre decisions sobre els passos següents en funció dels resultats intermedis.
- Avaluar la consecució d'objectius d'aprenentatge.

4. CONTINGUTS. ESTRUCTURA I CLASSIFICACIÓ

Els continguts de l'àrea de Formació i orientació personal i professional s'agrupen en diversos blocs. Els continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge es formulen per a 4t curs de l'ESO.

L'alumnat haurà d'adquirir uns sabers i destreses bàsics que li permetin assolir una cultura científica; els alumnes i les alumnes han d'identificar com a agents actius i reconèixer que de les seves actuacions i coneixements dependrà el desenvolupament del seu entorn.

SABERS BÀSICS DE FORMACIÓ I ORIENTACIÓ PERSONAL I PROFESSIONAL SITUACIONS D'APRENTATGE

Bloc 1. L'ÉSSER HUMÀ

1. Concepcions i teories sobre l'ésser humà
2. La recerca de la identitat personal
3. Elaborar un pla per aconseguir objectius

Bloc 2. L'ITINERARI FORMATIU

1. Creativitat i lleure saludable
2. El ciutadà i l'administració
3. L'itinerari formatiu

Bloc 3. El món del treball

1. El món del treball : privat o públic
2. Emprendre un negoci
3. La recerca de feina : incorporació al món laboral

CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE

Bloc 1. L'ÉSSER HUMÀ

1. Descriure les qualitats personals i destreses associades a la iniciativa emprendedora analitzant els requeriments dels diferents llocs de treball i activitats empresarials.

1.1. Identifica les qualitats personals, actituds, aspiracions i formació pròpies de les persones amb iniciativa emprendedora, descrivint l'activitat dels empresaris i empresàries i el seu paper en la generació de treball i benestar social.

1.2. Investiga amb mitjans telemàtics les diferents àrees d'activitat professional de l'entorn, els tipus d'empresa que les desenvolupen i els diferents llocs de treball en cadascuna d'elles raonant els requeriments per a l'exercici professional en cada un d'ells.

2. Prendre decisions sobre l'itinerari vital propi comprnent les possibilitats d'ocupació, autoocupació i carrera professional en relació amb les habilitats personals i les alternatives de formació i aprenentatge al llarg de la vida.

2.1. Dissenya un projecte de carrera professional pròpia relacionant les possibilitats de l'entorn amb les qualitats i aspiracions personals valorant l'opció de l'autoocupació i la necessitat de formació al llarg de la vida.

3. Actuar com un futur treballador responsable coneixent els seus drets i deures com a tal, valorant l'acció de l'Estat i de la Seguretat Social a la protecció de la persona emprada així com comprnent la necessitat de protecció dels riscos laborals.

3.1. Identifica les normes i institucions que intervenen en les relacions entre persones treballadores i persones empresàries relacionant-les amb el funcionament del mercat de treball.

3.2. Distingeix els drets i obligacions que es deriven de les relacions laborals comprovant en contractes de treball i documents de negociació col·lectiva.

3.3. Descriu les bases del sistema de la Seguretat Social, així com les obligacions de persones treballadores i persones empresàries dins d'aquest, valorant la seva acció protectora davant les diferents contingències cobertes i descrivint les prestacions mitjançant cerques a les webs institucionals.

3.4. Identifica les situacions de risc laboral més habituals en els sectors d'activitat econòmica més rellevants en l'entorn indicant els mètodes de prevenció legalment establerts així com les tècniques de primers auxilis aplicables en cas d'accident o dany.

Bloc 2. L'ITINERARI FORMATIU

1. Crear un projecte per a desenvolupar la creativitat aprofitant la riquesa de la multiculturalitat.

1.1. Determinar l'oportunitat d'un projecte d'empresa identificant les característiques i prenent part en l'activitat que aquesta desenvolupa.

1.2. Identifica les característiques internes i externes del projecte d'empresa així com els elements que constitueixen la xarxa d'aquesta: mercat, proveïdors, clients, sistemes de producció i / o comercialització, emmagatzematge, i altres.

1.3. Descriu la relació del projecte d'empresa amb el seu sector, la seva estructura organitzativa i les funcions de cada departament identificant els procediments de treball en el desenvolupament del procés productiu o comercial.

2. Identificar i organitzar la informació de les diferents àrees del projecte d'empresa aplicant els mètodes corresponents a la tramitació documental empresarial.

Atenent a les bases fisiològiques de l'aprenentatge.

2.1. Maneja com a usuari o usuària a nivell bàsic l'aplicació informàtica de control i seguiment de clients, proveïdors i altres, aplicant les tècniques bàsiques de comptabilitat, gestió financera i comercial i administració de personal per a l'organització de la informació del projecte d'empresa.

2.2. Transmet informació entre les diferents àrees i als clients interns i externs del projecte d'empresa reconeixent i aplicant tècniques de comunicació i negociació i aplicant el tractament protocol·lari adequat per mitjans telemàtics i presencials.

3. Realitzar activitats de producció i comercialització pròpies del projecte d'empresa creat aplicant tècniques de comunicació i treball en equip.

3.1. Crea materials de difusió i publicitat dels productes i / o serveis del projecte d'empresa incloent un pla de comunicació a internet i en xarxes socials aplicant els principis del màrqueting.

3.2. Exerceix tasques de producció i / o comercialització en el projecte d'empresa prenent decisions, treballant en equip i complint els terminis i objectius i proposant millores segons un pla de control prefixat.

3.3. Recopila dades sobre els diferents suports a la creació d'empreses tant de l'entorn proper com del territorial, nacional o europeu seleccionant les possibilitats que s'ajustin al projecte d'empresa plantejat.

Bloc 3. EL MÓN DEL TREBALL

1. Descriure les diferents formes jurídiques de les empreses relacionant amb cadascuna d'elles les responsabilitats legals dels seus propietaris i gestors així com amb les exigències de capital.

1.1. Distingeix les diferents formes jurídiques de les empreses relacionant-lo amb les exigències de capital i responsabilitats que són apropiades per a cada tipus.

1.2. Enumera les administracions públiques que tenen relació amb la posada en marxa d'empreses recopilant per via telemàtica els principals documents que es deriven de la posada en funcionament.

1.3. Valora les tasques de suport, registre, control i fiscalització que realitzen les autoritats en el procés de creació d'empreses descrivint els tràmits que s'han de realitzar.

2. Identificar les fonts de finançament de les empreses pròpies de cada forma jurídica incloent les externes i internes valorant les més adequades per a cada tipus i moment en el cicle de vida de l'empresa.

2.1. Determina les inversions necessàries per a la posada en marxa d'una empresa distingint les principals partides relacionades en un balanç de situació.

2.2. Caracteritza de forma bàsica les possibilitats de finançament del dia a dia de les empreses diferenciant el finançament externa i interna, a curt i a llarg termini així com el cost de cadascuna i les implicacions en la marxa de l'empresa.

3. Comprendre les necessitats de la planificació financera i de negoci de les empreses lligant-la a la previsió de la marxa de l'activitat sectorial i econòmica nacional.

3.1. Presenta un estudi de viabilitat economicofinancera a mig termini del projecte d'empresa aplicant condicions reals de productes financers analitzats i previsions de vendes segons un estudi de l'entorn mitjançant una aplicació informàtica tipus full de càlcul manejant ràtios financers bàsics.

3.2. Analitza els productes financers més adequats d'entre les entitats financeres de l'entorn per a cada tipus d'empresa valorant el cost i el risc de cada un d'ells i seleccionant els més adequat per al projecte d'empresa.

3.3. Identifica les obligacions fiscals de les empreses segons l'activitat assenyalar el funcionament bàsic d'IAE, IVA, IRPF i IS indicant les principals diferències entre ells i valorant l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.

5. SITUACIONS D'APRENTATGE

5 a) ORGANITZACIÓ

El curs s'organitza en 8 unitats. S'anomenen:

1. L'ésser humà
2. La identitat personal
3. Nosaltres i els altres
4. Creativitat i lleure saludable
5. El ciutadà i l'administració
6. L'itinerari formatiu
7. El món del treball
8. La recerca de feina

5 b) DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE

Les SITUACIONS D'APRENTATGE tindran la següent temporització:

SITUACIONS D'APRENTATGE	TEMPORALITZACIÓ
1. L'ésser humà 2. La identitat personal 3. Nosaltres i els altres	1ª Avaluació
4. Creativitat i lleure saludable 5. El ciutadà i l'administració 6. L'itinerari formatiu	2ª Avaluació
7. El món del treball 8. La recerca de feina	3ª Avaluació

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Treballar de manera competencial a l'aula suposa un canvi metodològic important; el docent passa a ser un gestor de coneixement de l'alumnat i l'alumne o l'alumna adquireix un grau de protagonisme més gran.

En concret, a l'àrea de **Formació i orientació personal i professional**

Necessitem entrenar de manera sistemàtica LES DESTRESES que conformen la bastida de l'assignatura. La finalitat de l'àrea és adquirir coneixements essencials que s'inclouen en el currículum bàsic. L'alumnat haurà de desenvolupar actituds conduents a la reflexió i l'anàlisi sobre la importància del món de l'empresa en l'actualitat, els seus avantatges i les implicacions ètiques que en ocasions es plantegen. Per a això, necessitem un cert grau d'entrenament individual i treball reflexiu sobre procediments bàsics de l'assignatura: la reflexió crítica, l'anàlisi de la realitat, el desenvolupament de capacitats individuals, l'argumentació en públic o la comunicació audiovisual.

En alguns aspectes de l'àrea, sobretot en aquells que pretenen l'entrenament sistemàtic de destreses emprenedores, el treball en grup col·laboratiu aporta, a més de l'entrenament d'habilitats socials bàsiques i l'enriquiment personal des de la diversitat, una eina perfecta per discutir i aprofundir en continguts d'aquest aspecte.

D'altra banda, cada estudiant parteix d'unes potencialitats que defineixen les seves intel·ligències predominants. Enriquir les tasques amb activitats que es desenvolupin des de la teoria de les intel·ligències múltiples, facilita que tots els estudiants puguin arribar a comprendre els continguts que pretenem adquirir per al desenvolupament dels objectius d'aprenentatge.

A l'àrea de Formació i orientació personal i professional és indispensable la vinculació a contextos reals, així com generar possibilitats d'aplicació dels continguts adquirits. Per a això, les tasques competencials faciliten aquest aspecte, que es podria complementar amb projectes d'aplicació dels continguts.

7. AVALUACIÓ

A partir del treball amb els acompanyaments competencials, s'obtidran diverses evidències d'aprenentatge, vinculades als estàndards que inclou el currículum de la matèria. Per a registrar-les, utilitzarem dossiers d'aprenentatge a l'aula, la qual cosa fa necessari que, al llarg de les diferents unitats didàctiques, es planifiquen la realització i la recollida de proves que mostren el nivell de consecució de l'estàndard, així com la seua evolució al llarg del curs.

El dossier d'aprenentatge és una eina d'avaluació del procés d'aprenentatge que consisteix fonamentalment en la recollida pactada d'evidències de l'evolució de cada alumne i de cada alumna. Cada evidència ha d'incorporar una reflexió afegida sobre el treball realitzat, les dificultats trobades i els objectius de millora personal. El document del dossier d'aprenentatge pot realitzar-se en paper o en format digital.

Les evidències que podem recollir en l'àrea s'obtidran a partir de:

- Activitats del llibre de l'alumnat o de la guia que treballen explícitament els estàndards definits en la unitat.
- Mapes mentals o conceptuals elaborats per l'alumnat.
- Productes d'aprenentatge dissenyats per a poder aplicar-los en tasques realitzades en un context real.
- Proves escrites que evidencien el treball amb els estàndards d'aprenentatge.
- Problemes d'aplicació de continguts en els quals és necessari el desenvolupament del raonament lògic.
- Eines d'autoavaluació i co-avaluació del treball a l'aula.

Activitats de reforç i ampliació

L'avaluació inicial ens facilita no només coneixement sobre el grup com a conjunt, sinó que també ens proporciona informació sobre diversos aspectes individuals dels nostres estudiants; a partir d'ella podem:

- Identificar els estudiants que necessiten un seguiment més gran o personalització d'estratègies en el seu procés d'aprenentatge. (S'ha de tindre en compte aquell alumnat amb necessitats educatives, amb altes capacitats i amb necessitats no diagnosticades, però que requereixen atenció específica per estar en risc, per la seua història familiar, etc.).
- Saber les mesures organitzatives a adoptar. (Planificació de reforços, ubicació d'espais, gestió de temps grupals per a afavorir la intervenció individual).
- Establir conclusions sobre les mesures curriculars a adoptar, així com sobre els recursos que es faran servir.
- Analitzar el model de seguiment que s'utilitzarà amb cada un d'ells.
- Delimitar l'interval de temps i la manera en què s'avaluaran els progressos d'aquests estudiants.
- Fixar la manera en què es compartirà la informació sobre cada alumne o cada alumna amb la resta de docents que intervenen en el seu itinerari d'aprenentatge, especialment amb el tutor.

Per triar les activitats de reforç i/o ampliació tindrem que analitzar cada cas individualment, triar textos apropiats per al seu nivell d'adaptació, possibilitar l'opció de substituir els exàmens escrits per orals si hi ha molta dificultat de comprensió lectora i desenvolupar un treball, potser, més audiovisual.

10.2. FILOSOFÍA DE 4T ESO A

1.SITUACIONS D'APRESENTATGE

JUSTIFICACIÓ. CONTEXTUALITZACIÓ

Aquest curs s'imparteix a 4t d'ESO A amb 9 alumnes , 5 xics i 4 xiques.

2. OBJECTIUS GENERALS DE MATÈRIA

1. Fomentar en l'alumnat l'hàbit de plantejar-se preguntes fonamentals sobre la realitat, la vida, l'ètica i el coneixement.
2. Desenvolupar habilitats de lectura comprensiva i crítica de textos filosòfics — adaptats al nivell de l'ESO.
3. Aprendre a construir, analitzar i avaluar arguments filosòfics (raonament lògic, detecció de fal·làcies)
4. Fomentar el diàleg filosòfic respectuós, la tolerància i l'obertura a diferents punts de vista.
5. Aplicar reflexions filosòfiques a situacions de la vida quotidiana, aspectes socials i ètics.

6. Elaborar treballs de recerca, presentacions i produccions filosòfiques (assajos, exposicions, debates).
7. Potenciar l'autonomia, la curiositat intel·lectual i la capacitat d'autoreflexió.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- Competència en comunicació lingüística (expressió escrita, oral, precisió conceptual)
- Competència de raonament lògic, matemàtic i competències bàsiques en ciències (pensament crític, estructura argumental)
- Competència digital (ús de recursos digitals, cerca de fonts, presentacions multimèdia)
- Aprendre a aprendre (metodologia de recerca, autocorrecció, autoavaluació)
- Competència social i cívica (diàleg, tolerància, debat, respecte)
- Competència de consciència i expressió cultural (repte de valors, ètica, pluralitat de visions del món)

4. CONTINGUTS.

Els continguts es mostren més a baix en les unitats didàctiques per trimestre.

5. CRITERIS DE EVALUACIÓ

- Capacitat per formular preguntes filosòfiques rellevants.
- Nivell de comprensió dels textos filosòfics proposats (fragments, adaptacions).
- Qualitat i coherència dels arguments en exposicions orals i escrites.
- Capacitat per identificar fal·làcies o manca de coherència en arguments.
- Participació en debats i actitud de respecte i escolta activa.
- Qualitat dels treballs de recerca o projectes filosòfics (estructura, originalitat, justificació teòrica).
- Ús correcte del llenguatge filosòfic.
- (Autoavaluació i millora contínua del propi discurs i plantejament.
- Assajos / redaccions filosòfiques
- Comentaris de text filosòfics (fragments adaptats)
- Exposicions orals / debats / seminari filosòfic
- Cuaderno / portafolis de reflexions filosòfiques, activitats, autoavaluacions
- Treballs de recerca / projectes filosòfics (individuals o en grup)

- Qüestionaris de conceptes filosòfics i vocabulari
- Rubriques d'avaluació per a exposicions orals i treballs escrits
- Coa valuació i autoavaluació

6. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT/ADAPTACIONS

- Diferenciar les lectures segons nivell (versions més accessibles, suport d'idees clau)
- Agrupaments heterogenis en debats per equilibrar nivells
- Guies de treball per alumnes amb dificultats (esquemes, preguntes guiades)
- Temps extra i relectures assistides
- Ús d'aplicacions digitals que facilitin l'accés a textos, podcasts, vídeos
- Suport individualitzat

7 ORGANITZACIÓ ANUAL I SEQÜENCIACIÓ PER TRIMESTRE

Trimestre	Hores estimades	Continguts / temes principals	Producte / activitat destacada
1r	~22 hores	Introducció a la filosofia; problema del coneixement; realitat i aparença; raó i experiència	Debat: "Què podem conèixer?" + assaig inicial
2n	~22 hores	Filosofia de la ciència; ètica i moral; lliure albir vs determinisme	Mini projecte: dilemes ètics contemporanis
3r	~22 hores	Filosofia política i social; estètica i filosofia de l'art; revisió general i treball final	Treball final filosòfic + exposició pública / debat

Unitats didàctiques per trimestre: Continguts de la matèria

Primer trimestre

1. Què és la filosofia? (conceptes, origen, preguntes fonamentals)
 - Naixement de la filosofia
 - Diferència entre opinió i raó
 - El fet filosòfic: sorpresa, dubte, pregunta
 - Història breu: presocràtics com a punt de partida
 - Activitat: plantejar preguntes filosòfiques de la vida quotidiana
2. Problema del coneixement: racionalisme vs empirisme
 - Què podem conèixer?
 - Jo i el món: percepció, realitat, il·lusió
 - Crítica filosòfica al coneixement absolut
 - Activitat: debat "Què sabem del món que ens envolta?"
3. Raó, experiència i límits del coneixement
 - Fonts del coneixement: percepció, memòria, testimonis, raó
 - El problema de la certesa

- Casos filosòfics (fragments adaptats)
- Activitat: comentari de text breu + reflexió personal

Segon trimestre

4. Filosofia de la ciència
 - Què és la ciència? Diferències entre ciència i pseudo-ciència
 - Mètode científic i límits
 - El problema de la demarcació
 - Casos i exemples contemporanis (canvi climàtic, medicina, tecnologia)
5. Ètica i moral
 - Què és el bé, què és el mal?
 - Teories ètiques: utilitarisme, deontologisme, ètica de la virtut
 - Dilemes morals i aplicacions quotidianes
 - Activitat: discussió en grup de dilemes (ex: avortament, intel·ligència artificial, experimentació)
6. Lliure albir i determinisme
 - Què vol dir ser lliure?
 - Filosofies deterministes (causa, genètica, societat)
 - Compatibilitzem i incompatibilisme
 - Activitat: debat i redacció crítica amb exemples actuals

Tercer trimestre

7. Filosofia política i societat
 - Què és la justícia? Estat, poder, drets humans
 - Contracte social (Plató, Locke, Rousseau, etc. adaptats)
 - Crítica al poder i lluites per l'igualtat
 - Activitat: simulació de "assemblea filosòfica"
8. Estètica i filosofia de l'art
 - Què és el bell? Estètica i gaudi estètic
 - L'art i el seu significat (funció, intervenció social)
 - Filosofia de l'art contemporani (fotografia, vídeo, performance)
 - Activitat: anàlisi d'obres artístiques i reflexió filosòfica
9. Repàs, integració i treball final
 - Revisió de conceptes claus, fal·làcies, vocabulari
 - Sessió de preguntes i debat general sobre les preguntes plantejades
 - Treball final filosòfic: l'alumnat tria un tema (coneixement, ètica, política o estètica), el investiga, redacta i exposa en públic
 - Avaluació global, autoavaluació i reflexió del curs

8. Calendari orientatiu per setmanes

- **Setmanes 1-5:** unitat 1
- **Setmanes 6-10:** unitat 2
- **Setmanes 11-13:** unitat 3
- **Setmanes 14-18:** unitat 4
- **Setmanes 19-23:** unitat 5
- **Setmanes 24-26:** unitat 6
- **Setmanes 27-30:** unitat 7
- **Setmanes 31-34:** unitat 8
- **Setmanes 35-36:** repàs, treball final i exposicions

9. Activitats típiques i estratègies metodològiques

- Debats filosòfics moderats (cada aula pot ser “parlament filosòfic”)
- Comentaris de text filosòfics adaptats (fragments breus, amb preguntes guia)
- Assajos / redaccions filosòfiques sobre preguntes del curs
- Treballs de recerca en petits grups sobre temes filosòfics o dilemes actuals
- Presentacions orals / microseminaris
- Simulacions, jocs de rol (per exemple: “assemblea filosòfica”, “juí moral”)
- Visionat de vídeos / curtsmetratges filosòfics + debat
- Lectura reflexiva de textos de pensadors adaptats
- Activitats de detecció de fal·làcies en discursos mediàtics
- Rector de vocabulari filosòfic, mapes conceptuals
- Autoavaluacions i coa valuacions entre alumnes
- Portafolis de reflexions filosòfiques i notes del curs

10. Ponderacions i sistema d'avaluació

Instrument	Percentatge estimat
Assajos / redaccions filosòfiques	20 %
Comentaris de text / qüestionaris teòrics	15 %
Exposicions orals / debats	20 %
Treballs de recerca / projectes	25 %
Portafolis / reflexions / activitats del curs	10 %
Autoavaluació / coa valuació / participació	10 %

Aquestes percentatges aniran sumant-se conforme vagen fent els treballs.

10.3. VALORS DE 4T ESO A

1.SITUACIONS D'APRENENTATGE

JUSTIFICACIÓ. CONTEXTUALITZACIÓ

Aquest curs s'imparteix a 4t d'ESO A amb 9 alumnes , 10 xics i 12 xiques.

1. OBJECTIUS GENERALS

Els objectius d'aquesta matèria es basen en:

- Desenvolupar el pensament crític i ètic davant les situacions de la vida quotidiana.
- Fomentar el respecte, la tolerància i la convivència democràtica.
- Reflexionar sobre les pròpies actituds, valors i decisions.
- Conèixer i comprendre els drets humans i els valors universals.
- Adquirir habilitats per a la resolució pacífica de conflictes.

2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1. Identificar valors ètics fonamentals en diverses situacions de la vida quotidiana.
2. Analitzar dilemes morals i adoptar posicions argumentades.
3. Reconèixer i respectar la diversitat cultural, religiosa i d'opinió.
4. Aplicar els drets humans com a marc de referència ètica.
5. Desenvolupar actituds de diàleg, empatia i cooperació.

3. CONTINGUTS PER TRIMESTRE

Primer trimestre (Setembre - Desembre)

Tema 1: Què són els valors?

- Definició de valor ètic i moral.
- Classificació dels valors.
- Els valors en la societat actual.

Tema 2: L'autonomia moral i la presa de decisions

- Consciència moral.
- Responsabilitat i llibertat.
- Dilemes ètics i presa de decisions.

Tema 3: Els drets humans

- Declaració Universal dels Drets Humans.
- Llibertat, igualtat i dignitat.
- Drets i deures en democràcia.

Segon trimestre (Gener - Març)

Tema 4: La convivència i el respecte a la diferència

- Diversitat cultural, religiosa i d'identitat.
- Tolerància i no-discriminació.
- Prejudicis i estereotips.

Tema 5: Ètica i xarxes socials

- L'ús responsable de les tecnologies.
- Ciberassetjament i privacitat.
- La veritat en l'era digital.

Tercer trimestre (Abril - Juny)

Tema 6: Justícia i solidaritat

- El valor de la justícia.
- La pobresa i la desigualtat.
- Accions solidàries i voluntariat.

Tema 7: Sostenibilitat i valors ecològics

- Ètica ambiental.
- Canvi climàtic i responsabilitat individual i col·lectiva.
- Consum responsable.

4. METODOLOGÍA

- **Activa i participativa:** treballs en grup, debats, anàlisi de casos reals, projectes i dilemes morals.
- **Reflexiva:** foment de l'autoavaluació i la presa de consciència personal.
- **Competencial:** orientada a desenvolupar habilitats de pensament crític, comunicació i col·laboració.

5. AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i formativa, basada en:

- Participació en classe i actitud (20%).
- Treballs individuals i en grup (30%).
- Debats i reflexions escrites (20%).
- Proves escrites o orals (20%).
- Autoevaluación i coa valuació (10%).

6. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Es proposaran activitats adaptades als diferents ritmes d'aprenentatge, amb materials de suport per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques. Es fomentarà un entorn inclusiu i respectuós.

7. RECURSOS

- Materials audiovisuals, textos ètics, notícies d'actualitat.
- Plataforma educativa del centre.
- Dinàmiques de grup, jocs de rol i simulacions.

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

Els elements transversals s'incorporen de manera integral en el desenvolupament de la programació, promovent valors i competències fonamentals per a la formació integral de l'alumnat. A l'àrea d'Humanitats es treballen especialment:

- **Educació en valors democràtics i ciutadania activa**, mitjançant l'estudi de societats passades i la reflexió sobre els drets humans, la igualtat i la justícia.
- **Igualtat de gènere i coeducació**, a través de l'anàlisi del paper de la dona al llarg de la història i en les cultures clàssiques.

- **Educació per a la sostenibilitat i el respecte al medi ambient**, especialment en la comprensió de l'evolució de les relacions entre l'ésser humà i l'entorn.
- **Ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació**, fomentant el pensament crític i la contrastació de fonts.
- **Educació per a la salut i benestar emocional**, amb activitats que promouen el debat, l'empatia i l'autoconeixement a través de textos clàssics i reflexions filosòfiques.

12. ACTIVITATS COMPLEMENTARIES

Les activitats complementàries proposades per a les matèries de Filosofia, Valors Ètics i Formació i Orientació Personal i Professional tenen com a objectiu reforçar els continguts teòrics, fomentar el pensament crític i oferir contextos pràctics per al desenvolupament personal i ciutadà de l'alumnat. Algunes de les activitats destacades són:

- **Debats filosòfics i ètics** sobre temes d'actualitat (intel·ligència artificial, justícia social, dilemes morals, sostenibilitat, etc.), per fomentar la reflexió i l'argumentació racional.
- **Visites a institucions públiques o socials**, com ara ajuntaments, ONG, centres de serveis socials o judicis oberts al públic, per comprendre el funcionament de la societat i el paper de la ciutadania activa.
- **Tallers de gestió emocional, autoestima i presa de decisions**, especialment relacionats amb l'àmbit de la FOPP, per afavorir el desenvolupament personal i professional dels alumnes.
- **Participació en jornades d'orientació acadèmica i professional**, amb xarrades d'experts, antics alumnes o professionals de diversos sectors per ajudar a l'alumnat en la presa de decisions sobre el seu futur.
- **Cinema fòrum o lectura guiada de textos filosòfics o literaris**, amb posterior debat i reflexió sobre els valors que transmeten.
- **Simulacions de processos de selecció de personal**, elaboració de currículums i entrevistes de treball, com a part de la preparació per a la inserció laboral (FOPP).
- **Projectes de servei comunitari o aprenentatge-servei**, que permeten combinar l'aprenentatge curricular amb la implicació directa en accions solidàries.

Aquestes activitats ajuden a contextualitzar els continguts, millorar la motivació de l'alumnat i fomentar una educació més integral i connectada amb la realitat.

13. Avaluació de la pràctica docent

L'avaluació de la pràctica docent es realitza de manera contínua amb l'objectiu de millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge. Aquesta inclou:

- **Autoavaluació del professorat**, basada en la reflexió sobre la metodologia, l'organització del temps, l'atenció a la diversitat i els resultats obtinguts per l'alumnat.
- **Anàlisi dels resultats acadèmics**, per detectar punts forts i febles en la programació i introduir les millores pertinents.
- **Revisió i actualització dels materials i recursos**, a fi de mantindre la motivació de l'alumnat i la vigència dels continguts.
- **Valoració per part de l'alumnat**, mitjançant qüestionaris o debats oberts sobre el desenvolupament de les classes, per a conèixer la seua percepció i propostes de millora.